

СТАНОВИЩЕ

от

подп. доц. д-р Стефан Гочев Филипов

доцент в катедра „Логистика на сигурността” във факултет
„Общовойскови” при Национален военен университет „Васил Левски”
гр. В. Търново

на дисертационния труд на
Нора Иванова Николаева

на тема:

**„ Възможности за усъвършенстване на дейностите по
промоция на здравето и профилактика на болестите в
България“**

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

по докторска програма:

**„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка
(застраховане и социално дело)“**

Професионално направление:

3.8. Икономика

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният за рецензиране дисертационен труд разглежда една тема с особена важност, „засягаща превантивната грижа за здравето на населението, която е в основата на съвременната здравеопазна система”.

Обект на дисертационния труд е „здравеопазването като системен елемент на социалната защита, в неговата обществена, групова (трудопомедицинска) и индивидуална форма”. Предмет на изследването е „проявлението на интегрираните дейности за здравна превенция - профилактика на болестите и промоция на здравето в здравеопазването на България, с произтичащите от това взаимодействия, взаимозависимости и основания за подобрения”.

На тази основа докторантът правилно е формулирал следната цел: Извършване на анализ на актуалното състояние на дейностите по профилактика и промоция на здравето в системата на българското здравеопазване с оглед да бъдат идентифицирани главните проблеми на техния организационно-финансов модел и да бъдат открити възможности за неговото усъвършенстване. За постигане на така поставената цел са определени 11 научно-изследователските задачи.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, приложения и декларация за оригиналност. Основният текст обхваща 226 печатни страници, от които 205 основен текст, 24 таблици, 16 фигури, 2 приложения и 155 литературни източника (106 на кирилица и 49 на латиница).

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на дисертационния труд е породена от необходимостта за вземане на превантивни мерки за предотвратяване на опасността за

здравето на населението, постигнато чрез контрол на здравните рискове и елиминирание на по-голяма част от заболяванията, както и чрез активното повишаване на позитивното здраве. „Значимостта на настоящата разработка произтича и от отсъствието на комплексно научно изследване на модел на споделено финансиране на профилактичните прегледи на здравноосигурените лица над 18 г. от страна на Националната здравноосигурителна каса и на работодателите в България”.

Един от начините за справяне с посочените проблеми е чрез прилагане на „Усъвършенстван организационно-финансов модел на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в условията на междусекторно сътрудничество на извънболничната медицинска помощ и сферата на работното място”, който е представен в дисертационния труд и е авторовото виждане за разрешаване на натрупаните проблеми в тази област.

В съответствие с това е определен научният проблем, разкриващ актуалността на темата на дисертационния труд, формулирана е целта на научното изследване и са посочени обекта и предмета на дисертационния труд. За решаване на научно-изследователските задачи са използвани концептуален анализ на теоретични постановки, контекстуален метод и статистически методи. Приложени са и табличен, ситуационен, сравнителен и критичен анализ, документален метод, емпиричен метод на дълбочинните интервюта със специалисти в изследваните области и др. Тези умело подбрани методи за изследване са дали възможност да се реализира поставената цел и да се изпълнят поставените в дисертационния труд задачи. Методите са използвани правилно и коректно в научно-изследователската работа при разработката на дисертационния труд.

Правилно формулираните обект, предмет, цел и задачи на изследването, както и множеството изследвани и анализирани литературни източници недвусмислено показват, че Нора Николаева е изследвала и анализирала

публикуваните научни постижения отразени в библиографията на дисертационния труд и познава в дълбочина разглежданата материя.

Дисертационният труд е написан ясно и понятно с необходимата компетенция, която докторантката притежава.

Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията в обем от 50 страници. В него са отразени актуалността, научната цел, научно-изследователските задачи и същността на изследванията в дисертационния труд. Посочени са получените резултати, изводите след всяка глава, както и научните и научно-приложни приноси.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Личният принос на автора се състои в оригиналното изследване на разглежданите проблеми, като са: - доразвити теоретичните концепции, разкриващи същността на дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето; анализирани са нормативните особености, статут и позициониране на дейностите по профилактика на заболяванията и промоция на здравето в здравеопазната система на България, както и тяхното финансово обезпечаване; предложен е усъвършенстван организационно-финансов модел на превантивните дейности в България, чрез конкретни предложения за решения на проблеми и възможни подобрения в условията на междусекторно сътрудничество.

Като важни приноси, постигнати с настоящия дисертационен труд, приемам:

1. Изследвана е интегралната същност на здравето и е очертана ролята на профилактично-промотивните дейности като средство за ограничаване и превенция на здравните рискове в съвременните здравеопазни системи.

2. Проучени са регулационните, приложните, социалните и икономическите аспекти на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в контекста на ефективното внедряване на здравнопревантивните дейности в българската здравеопазна система.

3. Оценено е участието на основните публични източници на средства, анализирани са нивата на ресурсно обезпечаване на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите и са изготвени бюджетни разчети за финансиране и постигане на пълен обхват на профилактичните дейности по отношение на здравноосигурените лица в икономически активна възраст.

4. Проучена е социално-икономическата специфика на хроничните неинфекциозни заболявания в контекста на обусловеността на проявлението им от параметрите на работната среда и е очертана ролята на работното място като приложно поле на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в България.

5. Формулирани са аргументирани предложения за усъвършенстване на организационно-финансовия модел на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в контекста на развитието на междусекторното сътрудничество между извънболничната медицинска помощ и мероприятията на трудовата медицина в условията на работното място и реална работна среда.

IV. Критични бележки и въпроси по дисертационния труд.

Дисертационния труд, автореферата и публикациите на Нора Николаева не дават основания за критични бележки, а по-скоро на препоръки за продължаване на научната работа и търсене на възможности за участие в международни проекти. В бъдещата си работа кандидатът трябва да засили публикационната си дейност в чужбина, особено в реферирани списания с импакт фактор, което ще допринесе представените идеи да получат по-широка международна известност и признание.

Докторантката притежава необходимите компетенции за това и следва да оползотвори пълноценно своя научен потенциал.

Аргументирайте Вашето становище „за“ или „против“ тенденцията - отговорностите и съответно разходите за профилактика, превенция, промоция и контрол на общественото здраве, които по Конституцията на Република България са задължение на държавата, да се прехвърлят и вменяват като ангажимент на НЗОК.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Предоставеният за становище дисертационен труд, разработен от Нора Иванова Николаева на тема „Възможности за усъвършенстване на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в България“, представлява успешно завършено научно изследване. Притежава ясно формулирани научни и научно – приложни приноси с очертана практическа ориентация. Чрез самостоятелна подготовка авторът е разширил и обогатил своите знания, приложил е съвременни методи за изследване и е решил поставените пред него научно-изследователски задачи.

Дисертационният труд и авторефератът към него отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото приложение..

Като член на научното жури по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“, професионално направление: 3.8. „Икономика“ и отчитайки достойнствата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати, давам положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Нора Иванова Николаева образователна и научна степен „доктор“ за разработения дисертационен труд на тема „Възможности за усъвършенстване на дейностите по промоция на здравето и профилактика на болестите в България“.

Гр. В. Търново

Май 2019

Подпис:.....

подп. доц. д-р С. Филипов